

کوتاه از **دیپلماسی**

واکنش وزارت خارجه

به فایل صوتی جنجالی وزیر خارجه

● **شرق**: در پی انتشار محتویات یک فایل صوتی ضبط‌شده از وزیر خارجه ایران، سخنگوی وزارت خارجه، صحبت‌های محمدجواد ظریف در این فایل را تقطیع شده و ناقص خواند و آن را روایت کامل نظرات وی در این‌باره ندانست.

در صحبت‌های منتشرشده ظریف در این‌باره مواضعی بی‌سابقه از او درباره عملکرد سردار سلیمانی، سپاه پاسداران و نیز عملکرد روسیه در صحنه سیاست خارجی ایران نقل می‌شود. سخنگوی وزارت خارجه در واکنش به انتشار این فایل گفت: «دوستی دیرینه و قرابت‌های محمدجواد ظریف با شهید سردار سلیمانی بر کسی پوشیده نیست.»

سعید خطیب‌زاده عصر یک شنبه در پاسخ به سؤال خبرنگاران درباره فایل صوتی که وی آن را مخدوش شده خواند، گفت: «فایل صوتی منتشرشده از دکتر ظریف یک فایل تقطیع شده و گزینشی از یک گفت‌وگوی داخلی هفت‌ساعته است که به‌هیچ‌وجه منعکس‌کننده میزان احترام، تعاریف مفصل و تقدیرهایی که ایشان در ادامه گفت‌وگو به تفصیل از تدبیر، خرد، رشادت و نقش منحصربه‌فرد سردار سلیمانی در توفیقات منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران دارند، نیست.» وی با بیان این نکته که «دوستی دیرینه و قرابت‌های دکتر ظریف با سردار سلیمانی بر کسی پوشیده نیست»، افزود: این گفت‌وگو صرفا برای ثبت در حافظه سازمانی دولت ضبط شده بود و قرار به انتشار آن نبوده است و معلوم نیست توسط چه افرادی و با چه اهداف و نیاتی به صورت گزینشی در فضای مجازی منتشر شده است.

سخنگوی دستگاه دیپلماسی در پایان با بیان اینکه متأسفانه با توجه به افزایش بی‌اخلاقی‌های سیاسی که این روزها به صورت فرایزنده شاهد آن هستیم، یادآورشد: «باید منظر تقطیع و پخش بخش‌های گزینشی دیگری از این گفت‌وگو و یا موارد مشابه هم باشیم.» خطیب‌زاده تأکید کرد: در صورت موافقت نهاد‌های ذی‌ربط کل گفت‌وگوی هفت‌ساعته منتشر خواهد شد.»

شرق: یک روز بعد از انتشار خبر آسیب به یک نفتکش در آب‌های سوریه، هنوز تکلیف صاحب و مالک و آسیب‌زننده به آن مشخص نشده است. برخی رسانه‌ها و منابع خارج از کشور این نفتکش را متعلق به ایران می‌خوانند اما روایت رسمی در ایران این انتساب را تکذیب می‌کند. برخی منابع دیگر نیز مالکیت کشتی را به لبنان نسبت می‌دهند و برخی می‌نویسند کشتی آسیب‌دیده تنها برای انتقال نفت به یک نفتکش به بندر در آن منطقه بوده است. درهمین‌حال، یک مقام ایرانی درحالی‌که ایران انتساب کشتی را نپذیرفته است، مقصر ادعایی این حادثه یعنی اسرائیل را به واکنش تهدید کرده است. این حادثه البته در سایه چند حادثه مشابه در هفته‌های گذشته بین ایران و اسرائیل دیده می‌شود که اغلب آنها نیز با پذیرش رسمی مسئولیت همراه نبوده‌اند اما اولین بار است که یک طرف اساسا مالکیت سوژه را نمی‌پذیرد. یورونیوز فارسی گزارش می‌دهد که برخی منابع ایرانی، ضمن رد ادعای تعلق این نفتکش به این کشور اساسا وقوع حمله به این شناور را نیز تکذیب کردند.

روایت اول: نفتکش ایرانی و حمله پهبادی بوده است

ماجرای از آنجا شروع شد که خبرگزاری رسمی سوریه (سانا) شنبه‌شب اعلام کرد که یک فروند نفتکش درحالی‌که از آب‌های منطقه‌ای لبنان به‌سوی سواحل سوریه در حرکت بوده، احتمالا توسط پهباد هدف قرار گرفته و دچار آتش‌سوزی شده است، ولی تیم سوری موفق به کنترل حریق شده‌اند. یورونیوز فارسی می‌نویسد رامی عبدالرحمن، مدیر دیده‌بان حقوق بشر سوریه، در گفت‌وگو با خبرگزاری فرانسه تصریح کرد که نفتکش مورد حمله قرار گرفته در نزدیکی تأسیسات نفتی بندر بانیاس، متعلق به ایران بوده و در نتیجه آتش‌سوزی رخ‌داده، دست‌کم سه شهروند سوریه در آن کشته شدند که دو نفر از آنها خدمه نفتکش بودند. عبدالرحمن همچنین گفت، اینکه این حمله با استفاده از پهباد یا موشک صورت گرفته و توسط چه کشور و گروهی انجام شده، هنوز مشخص نیست. خبرگزاری فرانسه همچنین به نقل از دیده‌بان حقوق بشر سوریه، مستقر در لندن گزارش داد این گروه گفته است هنوز نمی‌داند که این حمله پهبادی یا موشکی بوده است. عبدالرحمن به خبرگزاری فرانسه گفته بود: «تانکر ایرانی که از ایران آمده بود، هنگام حمله به فاصله‌ای نه‌چندان دور از بندر بانیاس لنگر انداخته بود.» به گفته دیده‌بان حقوق بشر سوریه، حمله به این نفتکش در آب‌های

دیپلماسی

اخبار متناقض درباره نفت‌کش آسیب‌دیده

سوریه، اولین حمله در نوع خود از ابتدای جنگ سوریه در سال ۲۰۱۱ میلادی است.

روایت دیگر: نفتکش ایرانی نیست، حادثه در حین جوشکاری بوده است

از طرف دیگر، خبرگزاری تسنیم با انتشار خبری به نقل از یک مقام نظامی سوریه نوشت: «حادثه رخ‌داده بری کشتی نفتکش با مالکیت کشور سوریه، به‌دلیل بی‌احتیاطی و عدم اقدامات ایمنی درحین عملیات جوشکاری در زمان تخلیه صورت پذیرفته است.» این خبرگزاری همچنین نوشته یکی از سه کارگری که به دلیل جوشکاری روی عرشه کشتی دچار سوختگی شده‌اند، در بیمارستان جان باخته است. همچنین نام این نفتکش را ویس‌دام (Wisdom) اعلام کرده‌اند که تحت پرچم پاناما تردد می‌کرده است. العالم، شبکه عربی صداوسیمای ایران، به نقل از یک منبع آگاه خبر داد که این نفتکش به دلیل اصابت «دو پرتاب» خسارت دیده است. به گزارش العالم، از این دو، یکی به دماغه با آسیب خیلی جزئی و یکی به عرشه که خسارت بیشتر وارد کرده است اما جدی نبوده است.»

سردار باقری: چیزی اعلام نمی‌کنیم اما به اسرائیل پاسخ داده خواهیم شد

باین‌حال و درحالی‌که انتساب این کشتی به ایران از سوی برخی منابع تکذیب شده است و ایران هنوز رسماً مالکیت این کشتی را نپذیرفته، سردار محمد باقری، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ایران، نسبت به «شیطنت در دریا» به اسرائیل هشدار داد و گفت: «صهیونیست‌ها فکر می‌کنند می‌توانند به‌طور دائم

گذشته مدعی شد پس از ترک بندری در عربستان در آب‌های دریای عمان از سسوی ایران هدف حمله قرار گرفته، ادعایی که ایران آن را رد کرد.

تنش‌های این چنینی تنها منحصر به کشتی‌ها نیز نبوده است. در همین چند هفته، خرابکاری در تأسیسات هسته‌های نطر رخ داد که ایران اسرائیل را مقصر آن خواند و البته اسرائیلی‌ها نیز بدون موضوع‌گیری رسمی، اظهارنظرهای بسیاری درباره این عملیات کردند و اطلاعاتی دراین‌باره نیز در اختیار رسانه‌های آمریکایی قرار دادند، تا جایی که کمی بعد، یک رسانه اسرائیلی گزارش داد دولت جو بایدن به اسرائیل پیام تندی داده است و از مقامات آنها خواست از اظهارنظرهای این چنینی دراین‌باره دست بکشند. چند روز پیش نیز دو حادثه در تأسیسات اسرائیلی رخ داد. در یک اتفاق، موشکی در نزدیکی تأسیسات هسته‌ای دیمونا در اسرائیل به زمین خورد و هم‌زمان کارخانه موشکی تومر در آنجا نیز دچار حادثه شد. مقامات اسرائیل برخلاف کشتی‌ها، مسئولیت این دو حادثه را متوجه ایران ندانستند. اسرائیلی‌ها موشک اصابت‌کرده به نزدیکی دیمونا را موشکی سرگردان از پافندن دفاعی سوریه خواندند و حادثه تومر نیز انفجاری کنترل‌شده عنوان شد. ایران درباره این حادثه موضع رسمی نگرفت اما باز برخی تریبون‌ها در ایران، در نتیجه این حادثه از پایان صبر استراتژیک ایران و تصمیم کشور برای مقابله به مثل با تحرکات اسرائیل گفتند.

این نفتکش، اولین کشتی نیست که در اخبار تنش‌ها بین ایران و اسرائیل از آن صحبت به میان آمده است. از زمستان گذشته تهران و تل‌آویو به‌طور رسمی و غیررسمی یکدیگر را به دست‌داشتن در سوانح رخ‌داده برای دو شناور ایرانی «ایران شهرگرد» و «سایوز» و دو کشتی اسرائیلی از جمله کشتی باری «اموی هلیوس ری» متهم کرده‌اند. حدود دو هفته پیش، کشتی ایرانی «سایوز» که در آب‌های دریای سرخ درحال حرکت بود، آسیب دید، رسانه‌های آمریکایی مدعی شدند علت این حادثه، انفجار می‌های‌چسبان اسرائیلی بوده است. حدود یک هفته پیش از این حادثه نیز یک کشتی باری اسرائیل در آب‌های شمال اقیانوس هند هدف حمله قرار گرفت. در واکنش به این حمله اسرائیل ایران را متهم کرد. کمی پیش از یک هفته قبل از این حادثه نیز تهران اعلام کرده بود یک کشتی کانتینربری‌اش به نام شهرگرد در مسیر حرکت به‌سوی اروپا در آب‌های مدیترانه هدف حمله قرار گرفته است. برخی منابع در ایران این حمله را به اسرائیل نسبت داده بودند. کشتی تجاری هلیوس نیز دیگر شناور اسرائیلی بود که تل‌آویو در اواسط زمستان

خروج آمریکا از افغانستان

و وظیفه همسایگی ما

حسین آهن

ولی نتیجه عمل او آوارگی و مهاجرت موح جدیدی از اتباع این کشور را به دنبال داشته باشد. ظرفیت‌های سیاسی موجود در قانون اساسی افغانستان این قابلیت را دارد که به همه بحران‌های سیاسی این کشور پاسخ منطقی بدهد.

امروز چنانچه فردی مدعی محبوبیت در این کشور است و سیستم حکومتی پیشنهادی او از اقبال عمومی برخوردار است، بهترین روش به بوته آزمایش گذاشتن این ادعا شرکت در انتخابات ریاست جمهوری است که فرصت آن در رئیس‌جمهور اشرف غنی فراهم شده است. امروز افغانستان فرصت‌های بی‌ظنیری برای عبور از مرحله کنونی و ورود به عصر شوکوفایی اقتصادی دارد.

رهبران و علمای افغانستان باید از این فرصت پدیدآمده نهایت استفاده را برای جبران عقب‌ماندگی‌های این کشور بکنند. خوشبختانه کشورهای همسایه افغانستان این توان و آمادگی را دارند که کمک کنند دولت افغانستان بر مشکلات سیاسی و اقتصادی این کشور فائق آید، فرصت بی‌ظنیر استفاده از مسیرهای ترانزیتی جمهوری اسلامی ایران و ازجمله موضوع جمهوری اسلامی ایران بوده است که این مذاکرات صلح افغانستان باید توسط خود افغان‌ها مدیریت و اداره شود و مردم افغانستان بهترین مدافع حقوق خود هستند و خیلی خوب تشخیص می‌دهند که امروز مصلحت آنها چیست.

مردم افغانستان پس از ۴۰ سال درگیربودن در جنگ‌های متعدد از جنگ خسته‌شده و اکنون این کشور به یک صلح پایدار نیاز دارد تا در سایه آن عقب‌ماندگی‌های گذشته جبران و راه برای توسعه و پیشرفت کشور هموار شود. آنچه امروز افغانستان به آن نیاز دارد ازخودگذشتگی و فداکاری برای عبور از این مقطع خطرناک تاریخی است که اگر غفلت شود این کشور مجدداً به صحنه جنگ‌های پیوهوده تبدیل خواهد شد که نتیجه آن نامعلوم است. امروز برای رهبران افغانستان حفظ استقلال و یکپارچگی این کشور باید از هرچیز دیگری مهم‌تر باشد، هیچ‌کسی نمی‌تواند ادعا کند که برای سربلندی کشور افغانستان کوشش می‌کند آنها هستیم.

ادامه از صفحه اول

تعادل آزادی، بویایی و پویایی

اما برای حوزه بویایی، برنامه مشخصی که متاسب با نوسانات قابلیت انطباق و سازگاری داشته باشد، دیده نمی‌شود. از قضا برای ارتقای سطح کارآمدی نظام حکمرانی کشور، تعیین تکلیف و ارتقا در مؤلفه بویایی کام اول است. کشورهای باتجربه دولت اثربخش مانند کره جنوبی، سنگاپور و مالزی ابتدا با تمرکز بر امر بویایی آغاز کردند. در ادامه، سطح آزادی‌های سیاسی مبتنی بر هنجارها در سنگاپور با یک نظام تقریباً تک‌حزبی هم با پیشرفت در مؤلفه بویایی ارتقا پیدا کرد. همه‌گیرشدن سریع کرونا حاصل آزادی و گسترده‌گی در مرادات بین مردم جهان بوده است. در مقابله با آن شاید در کوتاه‌مدت کاهش سطح آزادی نسخه‌ای اثرگذار باشد، اما پاسخ اصلی همه کشورها از جمله ایران استفاده از ظرفیت مؤلفه بویایی یعنی تولید تکنولوژیک واکسن و به دنبال آن بازگرداندن آزادی سرآورده به جامعه است. پیش‌نیاز بویایی برای این حاضر افزایش توان استفاده، یادگیری و نهایتاً تولید تکنولوژی است. نظام حکمرانی کشور نیازمند پذیرش اثربذیری و اثرگذاری بر جریان تکنولوژی جهان است. برای سنجش ظرفیت نظام حکمرانی کشور در این حوزه عیار نحوه تعامل یا مشارکت در ایجاد زیرساخت‌های درحال تأسیس در جهان در حوزه اینترنت ماهواره‌ای پیشنهاد می‌شود. ما قرار است استفاده از آن را به دلایل معلوم محدود کنیم، مصرف‌کننده صرف آن باشیم، بهره‌گیری فنی کنیم یا در آن مشارکت کنیم؟ بویایی که دستاوردش افزایش درآمد سرنانه و رفاه مردم است و برای مردم ایران در گرو مراده تکنولوژیک با جهان است، به تعبیر منسکوبی با خود، نرم‌خوبی با طرف‌های تجاری و البته خودی‌ها به همراه می‌آورد. این امر نرمی دنیا با ما و نرمی ما با خود (و ارتقای سطح آزادی و ثبات) را هم به همراه خواهد داشت.

حکمرانی آمار و دشمنان آن!

«آمار»، آینه عددی (numerical mirror) یک جامعه و کشور بوده و بازتاب‌دهنده و تجسم‌کننده واقعیت، پیرامون ماست. نمایانند و توضیح حقایقی که جامعه، اقتصاد، فرهنگ، سلامت، آموزش، محیط زیست و به‌طورکلی «حال ملت ما» را مشخص می‌کند، از طریق آمار صورت می‌گیرد. آمار به ما سنگ محکی از وضع موجود یک ملت در یک زمان مشخص و معیاری برای بررسی تغییرات احتمالی در طول یک دوره مشخص به دست داده و شالوده زیزین و اصلی هر برنامه‌ریزی کوتاهمدت و بلندمدتی است که حکومت‌ها و کسب‌وکارها در سطح محلی، منطقه‌ای یا ملی انجام می‌دهند. آمار جایگاه رفیعی در علم دارد تا آنجا که کارل پیرسون، ریاضی‌دان مشهور، «آمار» را «کرار علم» دانسته و اندیشمند دیگری «آمار» را یکی از دو بال پرواز برنامه‌ریزی (در کنار بال تئوری و روش‌شناسی) در سپهر کشورداری می‌نامد! نظام آمار و اطلاعات در ایران با دو ایرجالش جدی مواجه است: اول) صحت و اعتبار آمار و اطلاعات که معمولاً به سازوکارهای سنتی گردآوری آنها مربوط بوده و پدیده «افزونگی داده» را منجر شده است؛ دوم) یکپارچه و هم‌بند نبودن سامانه آمار و اطلاعات که موجب بی‌حیثیت‌شدن و کاربرنداپذیری بایسته بخش اعظمی از اقلام آماری شده است. با اینکه آمار و اطلاعات به‌عنوان «خشت اول» تحلیل وضع موجود، جایگاه بی‌بدیلی در جهت‌دهی به سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی توسعه دارد و به تعبیر دیگر به‌مثابه «دامسنج»، ابزاری جهت تبس‌سنجی زمینه‌توسعه مدیران و سیاست‌گذاران است، اما تحول در این حوزه و نظرم و نسق دادن به آن هیچ‌گاه در نقطه عزیمت قرار نداشته است. آشکار شدن شکست و ناکارآمدی سازوکارهای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی توسعه در کشور، بازاندیشی و تحول اساسی در نظامات تدبیر امور از اولیین تا آخرین مرحله (از تحلیل وضع موجود تا اجرا و نظارت) را اجتناب‌ناپذیر می‌کند و ضرورت حرکت به‌سوی استقرار «نظام حکمرانی آمار» را که متصف به سه خصلت جامعیت، یکپارچگی و هوشمندی بوده و می‌تواند در کوتاه‌ترین زمان ممکن، دقیق‌ترین و کامل‌ترین آمار و اطلاعات و تحلیل‌ها را در اختیار برنامه‌ریزان قرار دهد، بیش‌ازپیش نمایان کرده است. تجربه تحقق این امر با موانع زیر روبرو است: اول) نظریه- ضرب‌المثل «سری که درد نمی‌کند دستمال نمی‌بندن!»؛ اساساً تجربه تاریخی نشان از آن دارد که تحول و اصلاح در کشور ما هم به‌سختی و هم خیلی دیر صورت می‌پذیرد؛ غالباً در موقعیت «نوشدارو پس از مرگ سهراب»، بنابراین وقتی مطالبه و تقاضای جدی برای این موضوع وجود نداشته و به قول معروف صدایی از جایی و کسی بلند نمی‌شود، تغییر معنایی ندارد. دوم) مافیای «شفافیت»: شفافیت هرچند در یک نظام حکمرانی مطلوب و جائقفاده یک ارزش بنیادین محسوب می‌شود ولی در وضعیت فرهنگ سیاسی و جغرافیایی افغانستان کشور، لزوماً یک ارزش نیست، چراکه منافع برخی «بسیاری!» در «عدم شفافیت» نهفته است! سوم) بیروان دست نامرئی «دست‌کاری»: فقدان استقرار نظام حکمرانی آمار، فرصت وارونه‌نمایی، کژتابی، دلخواه‌گویی، بهانه‌تراشی، لاپوشانی و هرگونه برداشت آزاد از واقعیت و بزک‌کاری چهره مهیب حقیقت را فراهم می‌کند. چهارم) مخالفان تجمع: به‌طورکلی تجمع آمار و اطلاعات که خود یکی از مبادی قدرت و احیاناً فساد در دستگاه‌های دیوان‌سالاری است، به سبب حساسیت‌های ذاتی و نیز برخی تجربه‌های پیشین با مخالفت مواجه می‌شود.

«رئیس گروه آمایش سرزمین سازمان برنامه و بودجه‌کشور